

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Suomen kesäyliopistot ry kiittää mahdollisuudesta lausua visioluonnoksesta. Pidämme vision keskeisiä tavoitteita, sivistyksen vahvistamista, koulutustason nostoa, saavutettavuutta sekä jatkuvan oppimisen kehittämistä kannatettavina. Katsomme kuitenkin, että vapaan sivistystyön rooli jää luonnoksessa tunnistamatta, vaikka vapaan sivistystyön oppilaitokset jo nykyisellään toteuttavat monia vision keskeisiä tavoitteita ja toimivat korkeakoulujen yhteistyöoppilaitoksina.

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Vapaan sivistystyön oppilaitokset edistävät koulutuksellista tasa-arvoa ja alueellista saavutettavuutta tuomalla avoimen korkeakoulujen yhteistyöoppilaitoksina opintoja lähelle opiskelijoita eri puolilla Suomea. Kesäyliopistojen ja korkeakoulujen välinen yhteistyö on vakiintunutta ja malli mahdollistaa joustavat osaamiskokonaisuudet, jotka perustuvat korkeakoulujen suunnitelmiin ja valvontaan. Kesäyliopistot madaltavat kynnyksiä korkeakoulutukseen erityisesti niille opiskelijoille, jotka hakevat suuntaa opinto- ja uravalinnoilleen.

Eryteisesti avoimen korkeakoulutuksen opintosetelikokeilussa sekä väylä- ja polkuopintojen kehittämisessä on tärkeää varmistaa, että vapaan sivistystyön oppilaitokset ovat mukana, jotta kokeilut ja kehittämistoimet ovat aidosti saavutettavia myös harvaan asutuilla alueilla sekä työssä käyville ja ohjausta tarvitseville opiskelijaryhmille ja tavoite koulutuksellisten erojen kaventamisesta ja osaamistason nostosta toteutuu.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tarkastelu jää kapeasti korkeakoulujen sisäiseksi, eikä huomioi riittävästi muuta koulutusjärjestelmää, erityisesti vapaan sivistystyön toimijoita. Pidämme tärkeänä, että yhteistyötä vapaan sivistystyön oppilaitoksiin vahvistetaan. Korkeakoulujen profiloituminen ja erikoistuminen lisää tarvetta joustaville kumppaneille, jotka voivat vastata koulutuksen alueellisesta toteutuksesta, kohderyhmäkohtaisesta räätälöinnistä ja pienten osaamiskokonaisuuksien järjestämiseen. Kesäyliopistot tarjoavat näihin tarkoituksiin vakiintuneen ja kustannustehokkaan kumppanuuden ja toimintamallin.

Kesäyliopistot toimivat jo nykyisellään tiiviissä yhteistyössä korkeakoulujen, työelämän ja alueellisten toimijoiden kanssa, tuoden opintoja alueille ja kohderyhmille, joita korkeakoulut eivät yksin tavoita, ja toimien samalla joustavina toteuttajina tutkintoa pienemmissä osaamiskokonaisuuksissa.

Esitämme, että:

- visiossa huomioidaan vapaan sivistystyön rooli osana kokonaisuutta
- kesäyliopistot tunnustetaan strategisina kumppaneina eli kesäyliopistojen asema avoimen korkeakoulutuksen järjestäjinä ja korkeakoulujen yhteistyöoppilaitoksina tunnustetaan osana korkeakoulutuksen ekosysteemiä
- yhteistyötä kehitetään siten, että ne mahdollistavat joustavat koulutuspolut, jatkuvan oppimisen ratkaisut sekä alueellisen saavutettavuuden. Valtakunnallisissa ja alueellisissa jatkuvan oppimisen ratkaisuissa tulee hyödyntää jo olemassa olevia vapaan sivistystyön rakenteita ja verkostoja

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuositusten kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

Visiossa painotetaan jatkuvaa oppimista sekä tutkintoa pienempien osaamiskokonaisuuksien kehittämistä. Näitä toteuttavat jo laajasti vapaan sivistystyön toimijoista erityisesti kesäyliopistot, mutta niiden roolia ei visiossa tunnisteta korkeakoulujen yhteistyöoppilaitoksina.

- Kesäyliopistojen lakisääteisiin tehtäviin kuuluu avoimen korkeakouluopintojen järjestäminen. Vuonna 2024 kesäyliopistoissa suoritettiin yhteensä 60 816 opintopistettä avoimen korkeakouluopintoja (joista 27 % oli väylä-/polkuopintoja) ja osallistumisia kertyi 26 546 (bruttoluku). Yhteistyötä tehdään 11 yliopiston sekä useiden ammattikorkeakoulujen kanssa.

Esitämme, että visiossa tunnistetaan kesäyliopistot korkeakoulujen yhteistyökumppaneina.

Parhaimmillaan kesäyliopistot ovat korkeakoulujen strategisia kumppaneita ja keskeinen osa korkeakoulutuksen toimeenpanoa, jotka tiiviissä yhteistyössä avaavat korkeakoulujen ovia kaikille kiinnostuneille ja varmistavat, että elinikäinen oppiminen ja osaamisen kehittäminen ei jää tavoitteeksi vaan toteutuu käytännössä koko elämänkaaren ajan.

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

-

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

-

9. Muut kommentit

-

Österman Tuija
Suomen kesäyliopistot ry